

ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ І ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА АДАПТАЦІЮ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ДО ПРИЙМАЮЧИХ ГРОМАД

Катрук Олена

За офіційними даними у Вінницькій об'єднаній громаді знайшли прихисток 46 тис. людей, зареєстрованих як ВПО. Через втрату своїх домівок і звичних умов життя через війну та окупацію деяких регіонів України велика частина українців були вимушені пристосовуватися до нових місць проживання, але не у всіх адаптація стала успішною [3]. Більшість ВПО, які мають проблеми з адаптацією, знаходяться в стані підвищеної тривожності. До основних причин що сприяють розвитку тривожності можна віднести невизначеність майбутнього, проблеми з житлом, проблеми з працевлаштуванням. До основних потреб, які не завжди є достатньо задовільненими можна також віднести: продукти харчування, засоби гігієни, одяг, оренду житла, гроші, медичні послуги та ліки.

Лише невелика частина ВПО у Вінницькій області та безпосередньо у місті Вінниці мають роботу або справу, яка приносить їм дохід [3]. Як бачимо, соціальне становище робить їх залежними від нового оточення та інших зовнішніх факторів і може сприяти розвитку реактивної тривожності, яка може впливати на процеси адаптації та інтеграції. Тому саме підтримка з боку громадських і благодійних організацій розглядається як система оперативного реагування, що гарантує базову безпеку та захист прав переселенців у кризових умовах.

Мета тези – теоретично дослідити і обґрунтувати особливості впливу діяльності громадських і благодійних організацій на адаптацію ВПО.

Для дослідження ефективності підтримки ВПО громадськими та благодійними організаціями і враховуючи, що успішність адаптації внутрішньо переміщених осіб, залежить від підтримки, яка забезпечує задоволення життєво важливих потреб (надання житла, продуктів та ліків), сприяє зниженню стресу і дозволяє внутрішньо переміщеній особі планувати наступні життєві кроки [1], ми

проаналізували особливості адаптації респондентів нашої вибірки зі статусом ВПО за допомогою «Методики діагностики соціально-психологічної адаптації» (К. Роджерса і Р. Даймонда) [2]. Емпіричне дослідження було проведене на базі ГО «Туристична Ямпільщина В анкетуванні взяло участь 60 респондентів, з них 63,6% жінок і 36,4% чоловіків зі статусом ВПО які мігрували з зон бойових дій до м. Ямпіль Вінницької області. Вік опитаних виявився від 18 до 58 років.

За результатами дослідження, ми з'ясували, що найбільш вираженим є середній рівень адаптації у респондентів нашої вибірки. (Рис.1). Достатньо вираженим є і низький рівень адаптації (24,6%). Такі респонденти мають найбільше труднощів у комунікативній сфері та міжособистісних стосунках, частіше зустрічаються з різного роду побутовими труднощами і працевлаштуванням. Таким респондентам потрібно розвивати соціальну активність, енергійність у спілкуванні та діяльності. Слід відмітити і важливість соціально-психологічної підтримки у формі консультацій і групових занять, що допомагають відновити психоемоційне здоров'я. Задіяти благодійні організації і фонди які влаштовують програми перекваліфікації та сприяють працевлаштуванню та довгостроковій стійкості внутрішньо переміщених осіб.

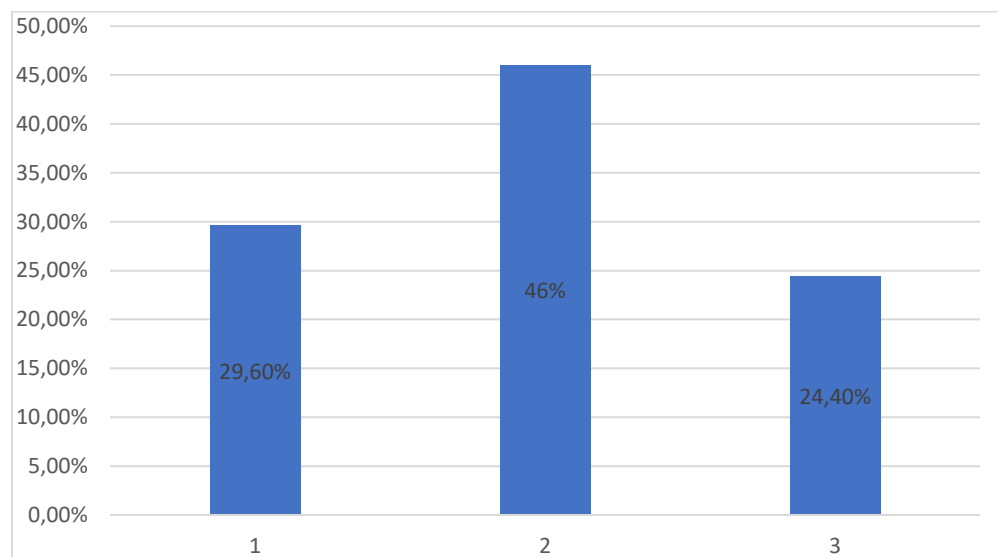

Рис 1. Особливості адаптації внутрішньо переміщених осіб

Саме тому слід враховувати і той факт, що з одного боку, благодійна допомога забезпечує виживання, сприяє покращенню адаптації і інтеграції в місцеві громади, з іншого – може впливати на мотивацію до самостійної інтеграції і сприяти зниженню активності, тому що успішна адаптація потребує від ВПО усвідомлення «авторства власного життя». Мотивація до активної інтеграції залежить також від того, чи сприймає особа зі статусом ВПО допомогу як тимчасовий ресурс для старту, чи сприймає як постійну підтримку [1].

Таким чином, підтримка ВПО громадськими і благодійними організаціями є критичним ресурсом що сприяє відновленню життєдіяльності та основним інструментом подолання соціальної ізоляції ВПО і забезпечує перехід від виживання до повноцінного життя в приймаючій громаді. Якщо благодійність стає єдиним джерелом існування, це може гальмувати пошук роботи та включення в життя громади.

Список використаних джерел

1. Карпенко О., Спіріна Т., Лехолетова М. Міждисциплінарна взаємодія у наданні соціальних послуг вразливим групам населення. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2025. № 1. С. 42–50. URL: <https://doi.org/10.12958/1817-3764-2025-1-42-50>
2. Resolution adopted by the human rights council on 17 July 2020. Official website of the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR).2020.: URL: <https://undocs.org/A/HRC/RES/44/14>.
3. Якобчук А. Де в Україні проживає найбільше переселенців і як змінюється їхня кількість: актуальна статистика <https://slovoproslovo.info/vpo-ukraina-rehiony-statystyka-2025> 52